

Hornina je heterogenní směs tvořená z minerálů, organických složek, či případně z vulkanického skla. Výjimku tvoří pouze monominerální horniny, které jsou tvořené pouze jedním minerálem (například hornina mramor je tvořena pouze minerálem kalcitem).

Podle způsobu vzniku horniny je dělíme na:

- Magmatické (vyvřelé)
- Sedimentární (usazené)
- Metamorfované (přeměněné)

Vyvřelá hornina nebo též magmatická hornina je termín, který se používá pro označení horniny, která vzniká krystalizací z magmatu. Vznik struktury magmatické horniny se řídí posloupností krystalizace, která je spojena s postupným klesáním teploty taveniny, což vyústí ve vznik zárodečných krystalů pevné fáze.

Podle místa tuhnutí magmatitů dělíme vyvřelé horniny na hlubinné, žilné a výlevné.

Vyvřeliny hlubinné

Krystalizovaly v hlubinách zemské kůry.

Vyvřeliny žilné

Někdy označované jako podpovrchové, jsou obrovskými tlaky vtlačovány do puklin, prasklin a elastických částí zemské kůry

nedaleko povrchu, což zapříčiňuje rychlejší chladnutí taveniny a zjemňování struktury.

Vyvřeliny výlevné

Horniny, které jsou díky nízké viskozitě dobře pohyblivé a rychle dosáhnou zemského povrchu, kde se rozlévají v podobě lávy.

V naší expozici můžete najít: syenit - táborský masiv, amfibolicko-biotitickou žulu, pyroxen-biotitický diorit, amfibolicko-biotitickou porfyrickou žulu, olivínický nefelinit, spilit, amfibolicko-biotitický granodiorit, žilnou leukokratní žulu, ortopyroxenit, hrubozrnnou porfyrickou žulu

Usazená hornina (zvaná též sedimentární hornina) je hornina, která vzniká usazováním minerálů, či erodovaných a následně transportovaných hornin. Tyto horniny vznikají exogenními procesy na zemském povrchu nebo nehluboko pod ním, a to za běžných, relativně nízkých teplot. Základními procesy

vzniku sedimentárních hornin jsou zvětrávání, transport materiálů, sedimentace (usazování) a diagenese, která mimo jiné zahrnuje zpevňování sedimentu.

Usazené horniny dělíme na:

- úlomkovité (klasické) neboli mechanické usazeniny – vznikají přenesením a usazením pevných zvětralin, tj. úlomků hornin, a původních nebo druhotných nerostů.
- Chemické (chemogenní) usazeniny – vznikly vyloučením, usazením z minerální, mořské, jezerní a vzácně i říční vody
- Usazené horniny ústrojného původu (sedimenty organogenní) – ty se skládají jednak z neústrojných částí živočichů a rostlin (schránky, kosti), jednak ze zplodin rozkladu organických látek rostlin a živočichů.

V expozici najdete usazené horniny: silicit buližník, slepenec, pís-kovec

Metamorfované (přeměněné) horniny vznikají ze všech druhů hornin v důsledku vysokých teplot, tlaků a chemizmu prostředí, kterým jsou horniny v zemské kůře vystaveny. Stavba hornin se přizpůsobuje novým podmínkám, které jsou odlišné od podmínek, za kterých vznikaly. Výsledný stupeň přeměny závisí na délce působení a velikosti těchto činitelů.

Podle příčin přeměny rozlišujeme přeměnu:

- tlakovou (dynamickou)
- tepelnou čili dotykovou (kontaktní)
- oblastní (regionální)

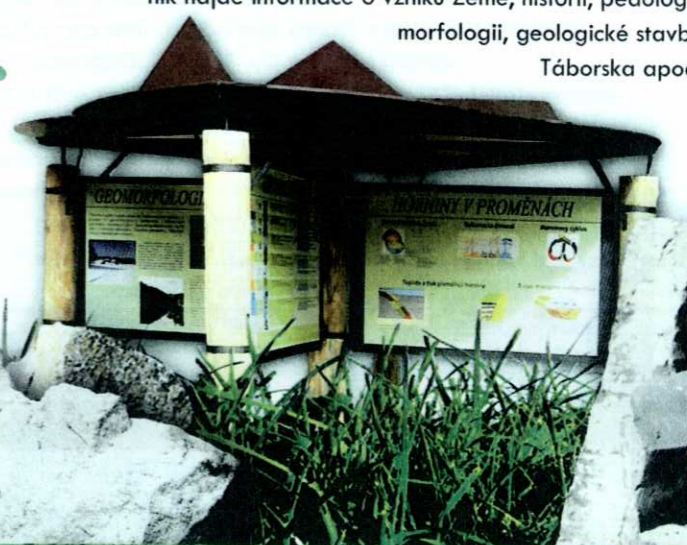
V expozici najdete: svor, amfibolit, krystalický vápenec, kvarcit, migmatitizovanou dvojslídnu pararulu, kordieriticko-biotitickou rulu, granulit, hadec, ortorulu, skarn (granáticko-pyroxenický rohovec a pyroxenicko-granátický rohovec)

Všechny tři skupiny hornin jsou v neustálém koloběhu mezi sebou v závislosti na tlakově-teplotních podmínkách (tzv. PT podmínky), kdy vlivem změny jedné či obou složek dochází k přeměně jednoho druhu v druhý a naopak.

Historie vzniku Země

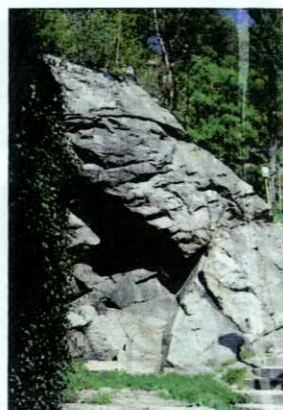
Expozice je doplněna informační růžicí, ve které každý návštěvník najde informace o vzniku Země, historii, pedologii, morfologii, geologické stavbě Táborska apod

A jaké další zajímavá místa lze v Táboře a jeho okolí nalézt?

• Granátovou skálu

Leží přímo ve městě Táboře na pravém břehu řeky Lužnice proti mostu do Čelkovic. Tvoří ji smíšená hornina – migmatit = pararula prostoupená světlou žulou s bohatým výskytem granátů velikosti makového zrna až menšího vlašského ořechu.

• Těžba stříbra

Těžba stříbra probíhala hlavně v oblasti Ratibořských Hor. V žilách se těžil galenit a sfalerit, ušlechtilé stříbrné rudy jen vzácně. Žíly měly mocnost obvykle 10 až 15 cm, vzácně do 1,5 m, délka žil byla až 1 km. První zmínky o dolování jsou ze 13. století, největší rozkvět nastal v 16. a 17. století. Nejhlubší důl byl 200 až 400 m hluboký a od roku 1612 do roku 1624 poskytl 4,5 tuny stříbra. V oblasti Ratibořských Hor bylo v letech 1596 až 1631 vytěženo 14,7 tuny stříbra.

Dnes jsou doly povětšinou zatopené a nepřístupné. Stříbrná ruda se těžila i v Horkách a Košíně. Pokus o obnovu těžby proběhl naposledy roku 1802.

• Rýžování zlata

Zlato se rýžovalo ve 12. století v náplavech řeky Lužnice.

• Vápence

Vápence jsou roztroušeny po celém Tábořsku. Vápenkové lomy byly na Pacově a Kladrubské hoře, nelze opominout ani Chýnovskou jeskyni.

Další významné těžby na Tábořsku:

- třetihorní písky: mezi Planou nad Lužnicí, Turovcem a Roudnou
- cihlářské hlíny a jíly: Bechyně, Drahňetice, Tučapy
- lomový stavební kámen: lomy v údolí řeky Lužnice pod Tábořem, Nová Ves u Chýnova, Slapy
- vápenec: Pacova hora
- rašelina: Blata

GEOLOGICKÁ EXPOZICE KLOKOTY

Údaje o stavbě

environmentální zařízení s prezentací prvků neživé přírody

Autoři námětu

pracovníci OŽP MěÚ Tábor

Generální projektant

Ing. Arch. Martin Jirovský, Ph.D., ateliér M.A.T.T. Tábor

Odborný garant

Ing. Josef Lehečka, Báňské a měřičské služby Blatná, v. o. s.

Odborné technické práce

Pavel Klimeš, HANSON ČR, a. s., Veselí nad Lužnicí

Dodavatel

Ing. Jiří Slepíčka, zahradní architektura Tábor, s. r. o.

Finanční partneři

Krajský úřad Jihočeského kraje
HANSON ČR, a. s., Veselí nad Lužnicí

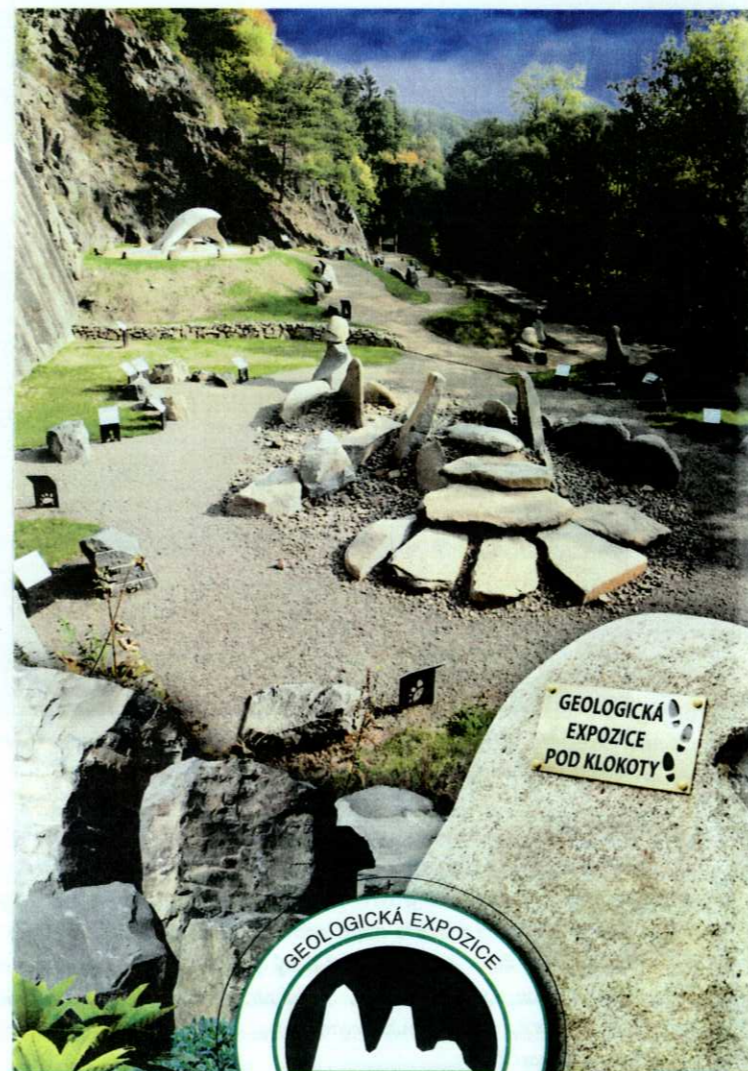
INFOCENTRUM MĚSTO TÁBOR

Žižkovo nám. 2, 390 01 Tábor
Tel.: +420 381 486 230-4
Fax: +420 381 486 239
Email: infocentrum@mutabor.cz
<http://www.tabor.cz>

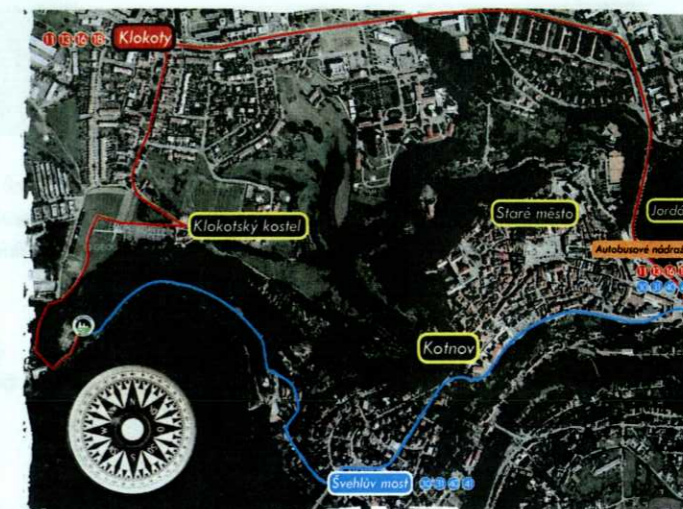
Město Tábor

Odbor životního prostředí
Husovo nám. 2938
390 02 Tábor
Tel.: +420 381 486 480

GEOLOGICKÁ EXPOZICE POD KLOKOTY

Kudy ke geologické expozici...

Z autobusového nebo vlakového nádraží můžete pokračovat autobusem MHD č. 11, 13, 16, 18 na zastávku Klokoty. Zde přejdete hlavní silnici a ulici Staroklokotskou se dostanete ke Klokotskému kostelu, kde se napojíte na zelenou značku českých turistů, která samozřejmě vede již z vlakového či autobusového nádraží pro turisty, kteří zvolí pěší trasu.

Z autobusového nádraží můžete také jet č. 30, 31, 40, 41 směrem na Větrovy a vystoupit by jste měli na zastávce Svehlův most. Odtud se dáte vlevo a cca po 50 m zahnete do prava pod most. Půjdete stále kolem řeky Lužnice a po cca 1 km dorazíte na geologickou expozici.

Vybudovaná expozice navazuje na síť již zřízených environmentálních prvků a zařízení v údolí řeky Lužnice pod Tábořem. Doplnuje již vybudované a provozované turistické trasy a cíle o opomíjenou oblast přírody – o geologii.

V Infocentru města Tábora jsou vám k dispozici dřevěné turistické známky, pamětní razítka a samolepky s logem expozice.

